

Prof. dr hab. Piotr Wojtasik
Akademia Muzyczna
im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach
Ul. Zaczysze 3
40-025 Katowice

Katowice, 10.12.2024 r.

Do RADY DYSZYPLINY ARTYSTYCZNEJ AKADEMII MUZYCZNEJ W GDAŃSKU

Recenzja pracy doktorskiej p. magistra Emila Miszka pt:
„Proces a efekt końcowy. Zmiana paradygmatu w kształtowaniu narracji improwizacji na podstawie kompozycji „Scratches for Eight musicians”

Dzieło doktorskie magistra Emila Miszka p.t. „Proces a efekt końcowy. Zmiana paradygmatu w kształtowaniu narracji improwizacji na podstawie kompozycji Scratches for Eight musicians” stanowi opis nagrania dokonanego w Studiu Koncertowym Polskiego Radia S1 im. Witolda Lutosławskiego w Warszawie.

W rejestracji koncertu dokonanej 27 kwietnia 2021 roku udział wzięli Emil Miszk - trąbka , Piotr Chęcki - saksofon tenorowy , Jakub Klemensiewicz - saksofon barytonowy , Paweł Niewiadomski - puzon, Michał Zienkowski - gitara, Mikołaj Basiukiewicz - fortepian, Konrad Żołnierek - kontrabas, Sławomir Koryzno - perkusja.

Przedstawiona przez doktoranta dysertacja składa się z dwóch części .

Pierwszą teoretyczną i drugą analityczną - odnoszącą się bezpośrednio do warstwy dźwiękowej omawianego utworu. Pierwsza część pracy jest próbą przedstawienia ogólnej teorii muzyki w jej najszerszym kulturowo - społecznym ujęciu.

Omówieniem występujących w procesie twórczym kolejnych faz kreacji, wraz z próbą zdefiniowania i naukowego określenia poszczególnych stanów umysłowych i psychicznych , wykonujących dzieło artystów.

W tym celu autor powołuje się na publikacje naukowe (także z innych dyscyplin), opinie wybranych autorytetów, a także przemyślenia własne.

W sensie czysto muzycznym, ogólna koncepcja artystyczna doktoranta wyraźnie wpisuje się w eklektyczny charakter nowoczesnego jazzu. Łączy ona bowiem na równi elementy współczesnej muzyki poważnej , jazzu a także muzyki improwizowanej (ta ostatnia zdaje się być doktorantowi najbliższa).

Szeroko pojęta „filozofia” przedstawionego dzieła ukazuje utwór „Scratches for Eighth Musicians” jako muzyczne odbicie doświadczeń i przemyśleń autora na temat sztuki, bardziej niż opis będący jedynie muzykologiczną analizą samego utworu.

Dostrzec można zatem wyraźnie, iż teoretyczna część pracy przedstawiająca ogólną refleksję nad naturą muzyki stanowi osobny i równorzędny obszar przedstawionych w pracy badań.

Treści tam zamieszczone tworzą szeroką wizję znaczenia improwizacji w muzyce jej różnorodnych ujęć i form, ograniczeń i możliwości. Ujęcie problemu w tej części pracy jest niezwykle szerokie i w ogólnym kształcie dotyczące sedna materii, często przedstawiając to w twórczy i oryginalny sposób. Pozostaje jednak pytanie, czy tak szerokie ujęcie problemu bez wyraźnego wyznaczenia obszaru badań nie jest mankamentem formalnym pracy. Czy wprowadzone licznie tezy (lub znaczna ich część) nie wymagają przeprowadzenia naukowego udowodnienia, choćby w podstawowym zakresie.

Oprócz ogólnych (głównych) idei wyrażonych w tej części dysertacji z którymi najzupełniej się zgadzam, istnieją także takie które z powodu swojego subiektywnego charakteru nie powinny podlegać żadnej regule a sposób ich przedstawienia jest niejednoznaczny. Użyty w pracy model prowadzonych analiz procesów twórczych, szczególnie w improwizacji kolektywnej, zazwyczaj przyjmuje formę opisową, czasem wręcz metaforyczną. Jeśli rzecz donosi się do free jazzu, muzyki aleatorycznej czy innej formy muzyki improwizowanej - tym bardziej.

W tym kontekście odnoszę wrażenie, że przyjmowane przez autora niektóre założenia czy wprowadzone tezy winny być przedstawiane w innym ujęciu niż niepodlegające obiektywnej ocenie doświadczenia i wynikające stąd wnioski (choć nieścisłości te zazwyczaj dotyczą wątków pobocznych).

Na tym tle druga część pracy doktoranta (ta odnosząca się bezpośrednio do omawianego utworu) wypada zdecydowanie lepiej. Autor świadomie i wyczerpująco przedstawia stworzony przez siebie utwór. Omawia wykorzystane w nim pomysły zarówno odnoszące się do użycia konkretnych technik kompozytorskich jak i indywidualnie dobranych zaleceń wykonawczo interpretacyjnych, używanych w indywidualny sposób przez muzyków.

Kompozycja Emila Miszka w mojej opinii posiada wysoki walor artystyczny, zarówno w warstwie koncepcyjno-kompozytorskiej jak i wykonawczej. Rzecz jasna, intuicyjna improwizacja (zwłaszcza kolektywna) z natury rzeczy odwołuje się do wartości subiektywnych, zatem każda opinia na jej temat będzie przyjmować podobny charakter. Chciałbym jednak zwrócić uwagę na pewne aspekty kompozycji p. magistra Emila Miszka, których wartość wydaje się być obiektywna.

Po pierwsze forma. Utwór tworzą cztery odrębne części, które posiadają znakomicie wyważony balans pomiędzy narracją znajdującą się w obrębie każdej części, a logiką w ułożeniu całości. Zawarte w kompozycji muzyczne treści wzajemnie na siebie oddziałują, jednocześnie tworząc cztery niezależne formy. Będąc kolejnymi autonomicznymi „bytami”, jednocześnie pozostają pomiędzy sobą w ścisłej relacji, tworząc spójny i różnorodny obraz.

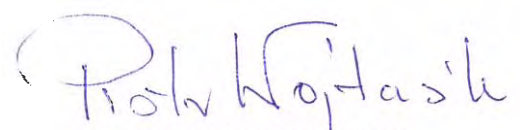
Innym inteligentnym pomysłem było wyznaczenie w poszczególnych częściach utworu zasobu środków wykonawczo-interpretacyjnych (także sonorystycznych). Taki zabieg

kompozytorski pozwolił oddać bardziej wyrazisty, indywidualny, różny względem siebie charakter następujących po sobie części. I trzeci, chyba najważniejszy dla mnie element - sposób nieinwazyjnego kierowania muzyką z jednoczesnym utrzymaniem improwizowanej spontaniczności i kreatywności. Szczególnie w zespole o tak dużej obsadzie wykonawczej utrzymanie muzycznej rzeczywistości w stanie „niezorganizowani / zorganizowani” budzi moje uznanie .

Być może jakaś stworzona przez lidera forma ponadzmysłowej komunikacji albo inny (n.p. wynikający z cech osobowościowych) sposób wpływania na muzyków w zespole spowodował, że o ile sama koncepcja tego typu muzyki nie jest niczym nowym, a wykorzystane środki wykonawczo - interpretacyjne (sonorystyka, preparacja instrumentów, indywidualna notacja i.t.d.) były stosowane w muzyce już w latach siedemdziesiątych. O tyle sposób kreacji w grze zespołowej, nowe podejście w tworzeniu języka muzycznego, sposób „improwizacji zespołem” w improwizacji zespołowej - już tak.

Praca doktorska Proces a efekt końcowy. Zmiana paradygmatu w kształtowaniu narracji improwizacji na podstawie kompozycji „Scratches for Eight musicians” p. magistra Emila Miszka spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. (Dz. U. 2023 poz. 742 ze zm.).

W związku z powyższym zwracam się z prośbą o przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

.....
Prof. Piotr Wojtasik